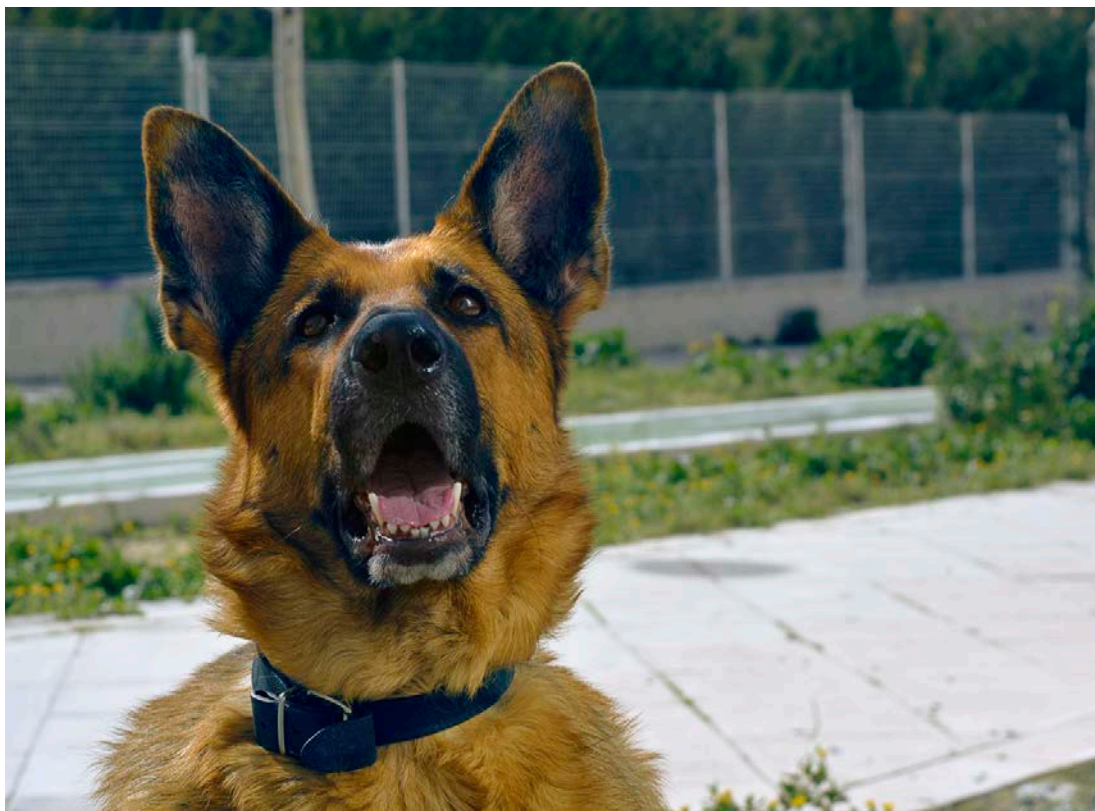




**Slik vi ser vi på det....nå**



Brukermedvirkning i forskning, NSG, 17. november 2016,  
Daglig leder i SAFO, Vigdis Endal



## SAFO – organisasjonene

- Likeverd, likestilling og samfunnsdeltakelse
- Realisere *FN-konvensjonen om rettighetene for mennesker med nedsatt funksjonsevne*

# Brukermedvirkning

En arbeidsform der enkeltpersoner eller representative organisasjoner som er eller blir påvirket av en tjeneste/tiltak skal ha innflytelse på beslutningsgrunnlaget for tjenesten/tiltaksutformingen

SAFO: Et virkemiddel av flere for å nå våre mål –interessepolitikk, Likestilling, menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.

Brukermedvirkning står i flere tradisjoner:

- Demokratisk, rettighetsorientert
- Tjeneste/nytteorientert, kvalitetssikring – medvirkning i avgjørelse som vedrører tjenester til brukerne som kunder

Stortingsmelding nr. 34 (1996-97), Stortingsmelding nr. 29 (2012-2013)



- Hvem er brukeren?
- Hva skal brukeren medvirke i?
- Medforskning kontra brukermedvirkning
- Representasjon
- Dilemmaer for organisasjonene
- Konsekvenser?
- Å benytte brukermedvirkning

# Hvem er brukeren?

- Forskningsrådet: pasienter, klienter, og deres pårørende, befolkningen, helse- og omsorgs- og velferdstjenestene, beslutningstakere og myndigheter
- Nasjonale retningslinjer – Helseregionene: Primært pasienter og pårørende. Andre grupper: allmennheten og helsepersonell i helsetjenesten og andre virksomheter.
- Veileder Helse Midt-Norge: Pasienter, pårørende, brukerrepresentanter og organisasjoner

**Tydeliggjøres i hvert prosjekt**



# Hva kan brukeren medvirke i?

Oppgave	Brukermedvirkning	Hvem?
Ide/tema	Hva er viktig for pasientene?	
Litteraturstudie	Lite, med mindre spesiell kunnskap – men få info	
Forskningsspørsmål	Ofte andre spørsmål enn forskeren	
Design	Pasientvennlig design. Hvordan, hvor, oppfølging,	
Datainnsamling	Ofte passiv rolle – men få info. Noen intervjuere.	
Analyser	Ofte passiv rolle – men kan være med å diskutere funn. Nye perspektiver	
Skrive/Publisere	Medforfatter? Være formidlere på andre måter. språk	
Omsette i praksis	Pasienter som endringsagenter. Etterspørre.	

# Medforskning

- Medforskning når pasient eller bruker er med i selve forskningsprosessen.
- En som jobber i forskningsprosjektet. (lønnet?)
- Ikke interessepolitiske representanter i medforskning
- SAFO kan i noen tilfeller gi tips om flinke folk.  
SAFO er et nettverk forskere har benyttet seg av

# Brukerrepresentasjon i forskning

- Organisasjonsrepresentanter har ofte deltatt inn i referansegrupper, arbeidsgrupper,
- Talspersoner for målgrupper, og kan ha synspunkter på hva som er viktig å studere når det gjelder målgruppene, kompetanse på området, hva hemmer-fremmer deltakelse i prosjekter mv




# Representasjon

Som representanter skal de ikke handle som privatpersoner og ivareta sin egen sak, i stedet er de brukernes offentlige talerør, og skal handle på vegne av brukerfellesskapet eller kollektivet.  
(Andreassen, 2009)

Når trenger vi en pasient med kompetanse til å være medforsker og når representant for grupper?



# Dilemmaer og konsekvenser

- Utfordrer kapasitet – vi må prioritere
  - Hvem peker på representanter-organisasjonene eller brukerutvalgene?
  - For mange oppgaver i brukerråden kan begrense forankringen i organisasjonene
  - Opplæring?
- 

# Dilemmaer og konsekvenser

- Vanskelig å få oversikt over – være med å legitimere forskning som vi ikke ser rekkevidden av?
- Brukermedvirkere har ikke grunnleggende forskningskompetanse
- Brukerne må ikke bli gisler
- Positive men bevisste...

# Å benytte brukermedvirkning

- Det er frivillig virksomhet, mange representanter har store omsorgsoppgaver og mange dokumenter å lese ellers også.
- Legge til rette – kortversjoner, essenser mv. Ikke «reklame», men balanserte presentasjoner, konsekvenser.

# Å benytte brukermedvirkning

- Tydelig hensikt og mål – klart mandat
- Gi opplæring
- Ansvar og roller
- Godtgjørelse
- Evalueringer og utvikling



# «Brukerkompetanse»

- Erfaring med tjenesten, pårørende
- Kunnskap og erfaringer fra organisasjonen man kommer fra
- Å kunne noe om målgruppens interesser
- God rolleforståelse som brukerrepresentant
- Kunne grunnleggende verdiene og ideologi fra organisasjonen man kommer fra
- Hva ønsker med representasjonen

Noen ganger kan det være behov for

- Utdanning på feltet man representerer eller erfaring innenfor feltet
- Politisk, strategisk kompetanse
- God organisasjonskunnskap, gjerne fra den organisasjonen med mest kompetanse fra feltet.